

Nouzový stav v Jihlavě

Jaroslav Škrobák, statutární město Jihlava

Příležitost. Tímto slovem lze jednoznačně nazvat situaci po vyhlášení nouzového stavu pro jihlavský „GIS tým“ (Tereza Kutíšová, Jana Košábková, Jaroslav Škrobák). Bylo to období, které nám nabídlo obrovskou příležitost ukázat možnosti, které nabízí platforma Esri.

ČTVRTEK, 12. 3. 2020

► **14:09** Premiér ČR Andrej Babiš na ČT24: „*Vláda České republiky dnes, 12. března 2020, v souladu s článkem 5 a 6 Ústavního zákona 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, vyhláší pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru na území České republiky nouzový stav, a to na dobu 30 dnů...*“

► **15:24** GIS tým posílá e-mail našemu tiskovému mluvčímu Radovanu Daňkovi: „*Dobrý den, mohli bychom se zítra setkat a pobavit se o vytvoření „Nouzové mapy“? Asi se budou množit dotazy, co bude fungovat, co ne, ukázat to v mapě... Dejte vědět, pokud by se vám ten nápad líbil a jestli bychom mohli být nějak v informování lidí v Jihlavě nápomocní.*“

► **15:39** Odpověď Radovana Daňka: „*Nápad se mi moc líbí. Zavolám, nebo se zastavím.*“

► **16:22** Pokračovali jsme v e-mailové komunikaci a sdělili mu nápady, že bychom v mapě mohli zobrazit instituce – třeba zeleně ty, které jedou normálně, oranžově ty v omezeném provozu a červeně ty, co zavřely. Dále obchodní centra, školy, sportoviště... Odpovědi jsme se dočkali až zítra ráno v 7:19. Mezi tím však:

► **17:42** Radovan Daněk na kanálu ČT24 odpovídá na otázku, zda město chystá nějaká opatření, aby se lidé vyznali v tom, kam mohou jít, kde je to nezbytně nutné. A jeho odpověď? „*Tak už dnes začali naši informatici intenzivně pracovat na tzv. Mapě nouzového stavu Jihlavy. Měla by to být interaktivní online mapa Jihlavy, kde by byly instituce vyznačeny barevně, jestli jedou v normálním režimu nebo jsou zavřené, ať už jde o zavřená sportoviště nebo třeba i restaurace soukromých provozovatelů. Uvidíme, jestli se do toho také zapojí. Takže na tom pracujeme a myslím si, že by to mohla být vhodná pomůcka pro lidi.*“

V tuto chvíli vznikl název **Mapa nouzového stavu (MNS)**

a v našich hlavách začalo „šrotovat“, co bude v pátek. Hlavně ohledně toho, jestli a jak se podaří ty myšlenky a nápady zhmotnit, jak to udělat a co z platformy Esri použít, když už se o tom mluví v televizi. (Ještě poznámku k oslovování kolegů z oddělení vnějších vztahů v dalším textu. S dovolením zůstanu jen u křestních jmen Radovan a Aneta. Nutno přiznat, že jsme si velmi brzy začali tykat.)

PÁTEK, 13. 3. 2020

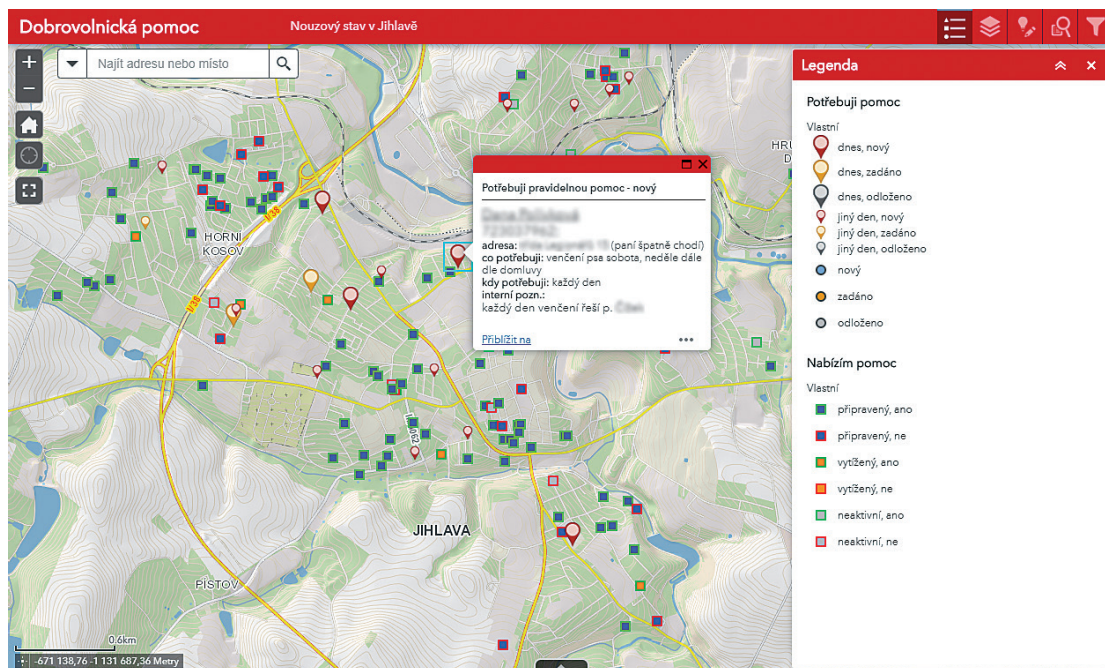
► **7:19** Dostáváme e-mailem odpověď od Radovana: „*Dobré ráno. Super nápad, který je třeba představit, měly by tam být i soukromé restaurace, tak uděláme nějakou výzvu směrem k provozovatelům. Zastaví se za vámi Aneta Hrdličková a ještě dnes z toho něco napíšeme a vydáme.*“

► **7:45** Potkáváme se s Anetou a začínáme konkrétně probírat všechny nápady a způsob, jaký k informování občanů využijeme. Shodli jsme, že *story mapa* bude vhodná forma prezentace. Vznikla důležitá dohoda, že oni se budou starat o její textový obsah a my budeme aktualizovat jednotlivé mapy. Padl i poměrně šibeniční termín pro vytvoření, a to dnes do 14 hodin.

► **9:54** Z oddělení vnějších vztahů přichází e-mail s textem na dvě A4, který je teď potřeba rychle zhmotnit do *story mapy*.

Vyměnili jsme si mezi sebou dalších 15 e-mailů s připomínkami a s žádostmi o doplnění.

► **15:35** Na webových stránkách města a na městském Facebooku se objevuje tisková zpráva s názvem „**Nouzový stav v Jihlavě – sledujte přehlednou mapu změn**“, která znamená vysokou návštěvnost a hodně „lajků“ a sdílení: „*Statutární město Jihlava vytvořilo v návaznosti na vyhlášení nouzového stavu v České republice interaktivní mapovou*

Obr. 1. Mapa „Dobrovolnická pomoc“, která sloužila operátorkám dobrovolnického centra pomoci.

aplikaci s přehledem důležitých informací o fungování všech veřejných i soukromých institucí ve městě. Mapu naleznete na www.jihlava.cz/nouzovystav.“ (Dnes již přesměrování z této rychlé adresy na MNS nefunguje, ale najdete ji zde: <https://arcg.is/14uj5n>.)

SOBOTA, 14. 3. 2020

- ▶ **7:55** Přichází první e-mail od Anety, protože je ještě potřeba doladit formulář pro restaurace, které chtějí zařadit do MNS.
- ▶ **9:12** Provedli jsme několik změn a Aneta píše: „Takhle je to super, máme asi pro dnešek hotovo, díky!“
- ▶ **9:26** Samozřejmě nebylo... píše Radovan, protože se množí dotazy a my neustále do MNS něco doplňujeme, tentokrát fungování mateřských škol.
- ▶ **16:41** Poslední dnešní e-mail k MNS s pořadovým číslem 18 ohledně dětských hřišť a vyznačení v mapě, že jsou všechna uzavřena.

NEDĚLE, 15. 3. 2020

- Celkem 27 e-mailů mezi oddělením vnějších vztahů a GIS týmem s dalšími požadavky na doplnění.
- ▶ **9:59** MNS má vysokou návštěvnost a někteří se sami ozývají, že v ní chtějí být také vidět: „Chtěli bychom nahlásit naši provozovnu, která bude fungovat bez omezení, ul. Brtnická. Děkuji, Kopečková, Večerka na Slunci.“
 - ▶ **13:15** Mezi informacemi, které se objevují v MNS, je také zmínka, že se v pondělí 16. 3. 2020 spustí koordinační centrum dobrovolnické pomoci. To byla další voda na „GIS mlýn“ a stálo to za další e-mail z naší strany: „Ještě otázku k té koordinaci dobrovolníků, jak to bude fungovat? Budou volat ti, co potřebují s něčím pomoci? Bude se zaznamenávat,

kde ten člověk bydlí, s čím potřebuje pomoci, jestli už mu někdo pomohl? Mohla přitom pomoci nějaká mapa nebo chytrý formulář?“

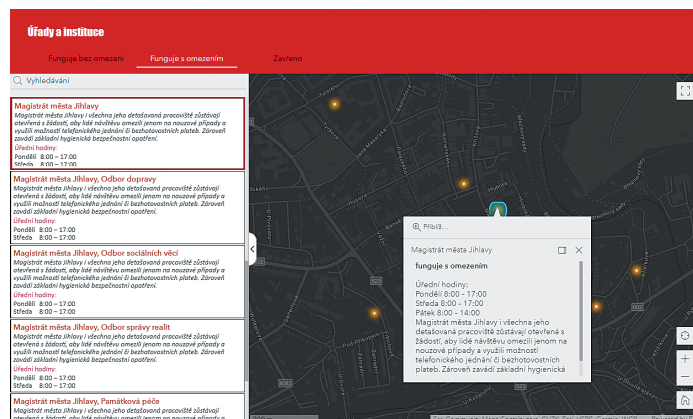
- ▶ **15:34** Přichází odpověď od Anety: „O všem se rozhodne zítra ráno na schůzce k dobrovolnickému centru, takže nelze zatím říct, ale dá se to tam asi taky předhodit.“

PONDĚLÍ, 16. 3. 2020

- ▶ **7:30** Vysvětlujeme Radovanovi, jak by mohla evidence dobrovolnického centra vypadat s využitím GIS. Rychle jsme v Survey123 vytvořili dva formuláře pro sběr informací o těch, kteří budou nabízet pomoc, a pro ty, kteří ji budou potřebovat. Pro operátorky dobrovolnického centra jsme si připravili webovou aplikaci ve Web AppBuilder for ArcGIS a pak už jsme jen čekali a věřili, že se myšlenka využití GIS bude líbit.
- ▶ **8:00** Začalo jednání k fungování dobrovolnického centra. Přítomní byli zástupci vedení města a někteří vedoucí odborů, ale bylo to bez nás, až do chvíle, kdy...
- ▶ **8:10** Volá Radovan, jestli můžeme na toto jednání přijít také a představit, co jsme připravili. Ukazujeme vytvořené formuláře a webovou aplikaci a všem se líbí.

A co bylo dál? Nejen po zbytek tohoto dne, týdne, ale po dobu celého nouzového stavu jsme ladili další a další požadavky, připomínky a podněty, které k nám přicházely ze všech možných směrů.

Ihned po zveřejnění tiskové zprávy a vytvoření statusu na Facebooku jsme zaznamenali opravdu vysokou návštěvnost. Za první tři dny fungování zaznamenala MNS více než jedenáct set návštěv každý den. Lidé opravdu hledali informace a touto cestou je získali. Jsme samozřejmě rádi, že MNS plnila svůj účel. Využití *story mapy* se nám

Obr. 2. Mapa fungování restaurací v rozšířené podobě vytvořená pomocí ArcGIS Experience Builder.

osvědčilo už v minulosti při uzavření mostu na důležité dopravní tepně městem. Tady byl ten efekt ještě razantnější a výraznější.

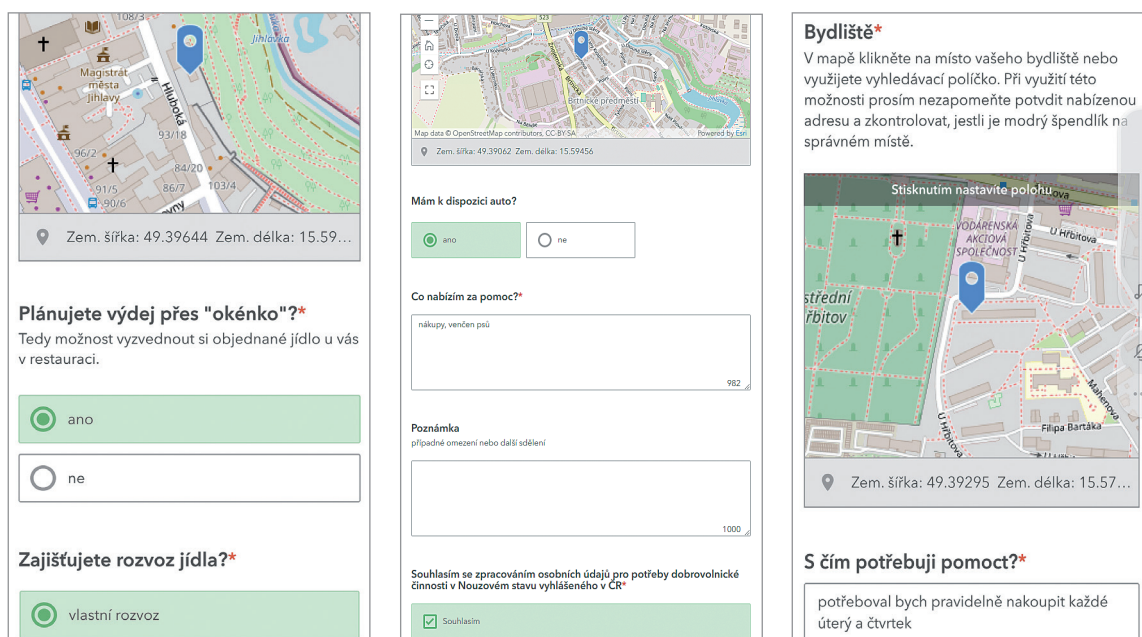
(Ještě jedna poznámka k osobě Radovana Daňka, vedoucího oddělení vnějších vztahů. V té době byl na magistrátu teprve krátce. Měli jsme ho v hledáčku a chtěli ho s GIS aplikací seznámit, aby věděl, co to může nabídnout stran komunikace s veřejností. Teď už to ví, protože to zažil a na vlastní oči viděl, co technologie GIS umí a k čemu v budoucnu může posloužit.)

CO VŠE SE ZA TÍM ALE SCHOVÁVALO?

Příběh vzniku MNS v Jihlavě už znáte, ale co za tím všechno bylo technologicky a co jsme využili? Byť už jsme v této době měli plně funkční ArcGIS Enterprise 10.7.1., vše se v tomto případě odehrálo v prostředí ArcGIS Online. Důvod byl jednoduchý. Aplikace StoryMaps, Experience

Builder a i Survey123 jsou k dispozici jen v tomto prostředí. Všechny záznamy, které jsme získali prostřednictvím Survey123 (informace o fungování restaurací, o dobrovolnících a o těch, kdo potřebují pomoc), byly položky v naší organizaci na ArcGIS Online. Díky tomu jsme nemuseli řešit spolupráci mezi portály. Všechno běželo a vznikalo tak rychle, že jsme se rozhodli jít tou nejjednodušší a nejpřímější cestou.

Dále je nutné zmínit Arcade a ArcGIS Experience Builder jako ty součásti platformy, které nám v mnohém posloužily. Mapa pro dobrovolnické centrum obsahovala dvě hlavní bodové vrstvy – bydliště dobrovolníků a bydliště těch, kteří pomoc potřebovali. Jednoduchým pohledem do mapy mohly operátorky Martina Zachová a Hana Sedláková na první dobrou vidět a rozhodnout, kdo komu pomůže. To bylo to „kouzlo“, kvůli kterému jsme navrhovali

Obr. 3. Chytré formuláře vytvořené v prostředí Survey123. Zleva: pro sběr informací o fungování restaurací, o dobrovolnících a o těch, kteří potřebují pomoc.

využít GIS i zde. Nikomu z vás, čtenářů ArcRevue, netřeba říkat, že ze samotného excelového sešitu by ty prostorové vztahy vidět nebyly. Ale v čem nám zde pomohl Arcade? Bylo to zase až tou praxí, která ukázala, že je nutné rozlišovat, kdo potřebuje pomoci právě v ten daný den. Někteří totiž operátorkám nahlásili, že budou potřebovat pravidelnou pomoc, a to vždy v úterý a v pátek. A právě díky Arcade jsme toto zvýraznění v mapě dokázali udělat.

Experience Builder byl v té době něco opravdu nového, snad ještě v beta verzi. Ale nabízel nespočet nových a dalších možností, které jsme nedokázali realizovat v nových story mapách. Ty jsou responzivní samy o sobě, ale expresní mapy toho zase tolik neuměly. Chybělo lokalizační tlačítko (dnes už tam je), vyhledávání, přehlednější seznam... To vše jsme dokázali právě díky Experience Builderu. Pod každou mapu jsme dali odkaz, aby si bylo možné otevřít mapu dané kategorie v samostatné záložce. Možná jednou z největších výhod Experience Builderu je přizpůsobit prvky mapy různým zařízením (PC, tablet, mobil), takže jsme vzhled ladili pro všechny tři velikosti obrazovky.

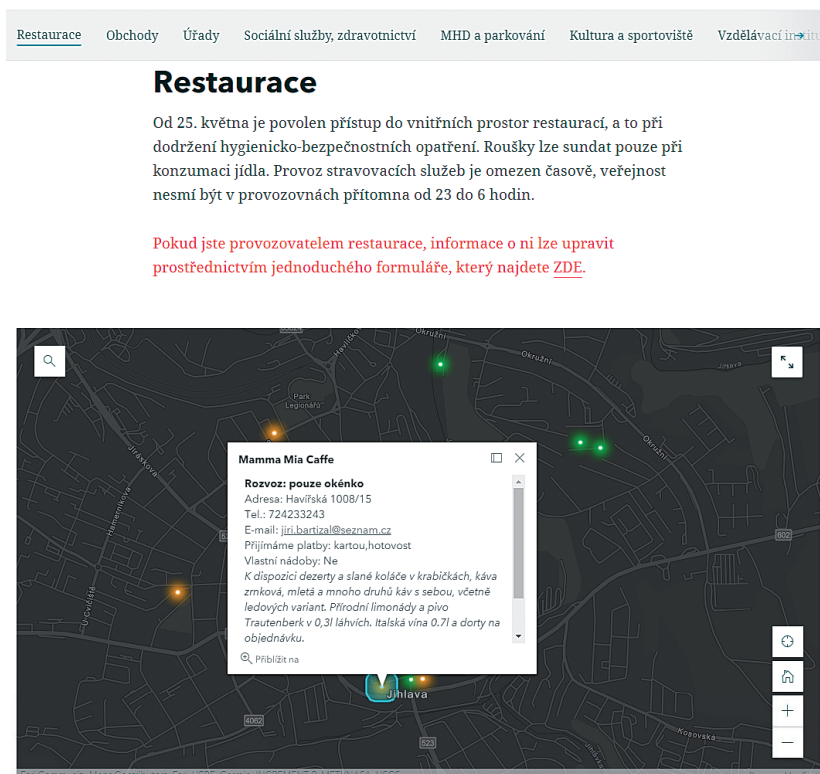
Jednu drobnou příležitost jsme ale během nouzového stavu přeci jenom nevyužili, a to možnost spojit Experience

Builder se Survey123 a vytvořit z toho jednu webovou aplikaci. Konkrétně to mělo být pro kontrolu fungování hlásičů městského rozhlasu. Z reakcí obyvatel jsme věděli, že některé nefungují nebo jsou špatně slyšet. Nabídli jsme řešení, které mohlo posloužit veřejnosti nebo tomu, kdo by kontrolu prováděl. A jak spojení fungovalo? Po kliknutí do mapy si Survey123 převzal identifikátor rozhlasu a pak už jen stačilo vyplnit připravený chytrý formulář a reportovat, který rozhlas je nefunkční. Z různých důvodů se to bohužel nakonec neujalo. Ale aspoň jsme si touto cestou ověřili funkčnost této integrace a využili ji v budoucnu během veřejného projednání revitalizace Masarykova náměstí v Jihlavě.

ZÁVĚR

Pevně věříme, že jsme v této nelehké době využili příležitost ukázat sílu GIS ve své plné kráse, byť to nebylo na 100, ale jen 99 %. Sami jsme vnímali, že i naši kolegové na magistrátu MNS znali a využívali. Ze statistik návštěvnosti jsme vždy viděli, jak se při změně vládních opatření lidé do MNS vraceli, aby se dozvěděli, co se v jejich městě v době nouzového stavu aktuálně děje. Ale hlavně všichni doufáme, že ji nebudeme muset „oprášit“ a znovu využívat. ☞

Ing. Jaroslav Škrobák, DiS., statutární město Jihlava
Kontakt: gis@jihlava-city.cz

Obr. 4. Mapa Nouzového stavu vytvořená v prostředí StoryMaps.

P.S.: Dne 11. září 2020 vznikla konečná podoba textu tohoto článku. Od 29. září 2020 začalo opět fungovat jihlavské dobrovolnické centrum pomoci a od 5. října 2020 je Česká republika opět v nouzovém stavu. Dne 9. října 2020 na tiskové konferenci vedení města zaznělo, že pokud se situace bude i nadále zhoršovat a opatření se budou zpříšňovat, Mapa nouzového stavu se znovu spustí. Dne 13. října 2020 znovu spouštíme formulář pro sběr informací a mapu o provozu restaurací během podzimního nouzového stavu...